

ДО ПРОБЛЕМИ НАСТУПНОСТІ В РОБОТІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ І ШКОЛИ

Інна Грузинська

студентка 3 курсу,

напрям підготовки «Дошкільна освіта»

У зв'язку з реформаційними процесами, що відбуваються у сучасному освітньому просторі на сьогоднішній час питання здійснення наступності між дошкільною та початковою ланками загальної освіти набули в педагогічній науці та практиці особливої актуальності. Сутність якої полягає в тому, що «нове, змінюючи старе, зберігає в собі деякі його елементи» [4]. Наступність розглядається як один із принципів неперервної освіти. Неперервність забезпечується як підготовкою дітей до школи, так і створенням оптимальних педагогічних умов для безкризового переходу до наступної освітньої ланки, тобто адаптації дитини до навчання у школі.

Науковці (А.Богущ, М.Вашуленко, В.Галузяк, В.Киричок, В.Кузь, Н.Мойсеюк) відзначають, що наступність у роботі дошкільної й шкільної ланок освіти забезпечує цілісність та ефективність виховного процесу, є показником його послідовності й результативності [1; 73-74].

Вступ дитини до школи і все, що з цим пов'язане, здавна було предметом уваги педагогічної і громадської думки. Цю проблему висвітлювали у своїх працях П.П.Блонський, Я.А.Коменський, А.С.Макаренко, С.Ф.Русова, К.Д.Ушинський та інші видатні педагоги. Багато уваги приділяв їй також В.О.Сухомлинський.

І.Тихеева вважала, що старший ступінь дитячого садка – вже на третину школа, а молодший ступінь школи – на одну третину дитячий садок.

Узгодженість перших двох ланок освіти не означає, що під час реалізації принципу наступності між ДНЗ і школою вже не існує проблем... Дошкільна освіта якісно змінилась у плані розуміння цілей підготовки дитини до школи та реалізації її вікових можливостей на шостому році життя, тому й початкова школа не може залишатися у межах старих уявлень про опору тільки на предметну готовність своїх найменших учнів до навчання. У початковій школі в останні роки є певні зрушення, щодо створення умов подальшого повноцінного розвитку здобутків дошкільного

віку, і водночас для формування новоутворення молодшого шкільного віку – навчальної діяльності як провідної.

О.Проскура, досліджуючи проблему наступності в роботі ДНЗ і школи, зазначає, що школа має реалізувати досвід повсякденного життя дитини, набутий в ДНЗ [2;3].

На думку З.Борисової, О.Киричук, Д. Ніколенка, проблема, зазначена вище є комплексною. У ній можна виділити анатомо-фізіологічний, психолого-педагогічний та педагогічно-організаційний аспекти.

Педагогічна сутність наступності розглядається у двох аспектах: змістовому (зв'язок у завданнях, формах і методах організації навчально-виховного процесу) та організаційному (умови навчання і виховання старших дошкільників і першокласників шестирічного віку, співпраця вихователів, вчителів, батьків).

Анатомо-фізіологічний аспект принципу наступності потребує вирішення протиріччя між необхідністю впровадження форм навчання та виховання, що забезпечують потребу дітей у рухах, та формах роботи, що використовуються у реальній практиці. У першому класі необхідно систематично проводити гімнастику, фізкультхвилинки.

Реалізація педагогічно-організаційного аспекту принципу наступності у роботі дитячого садка і школи потребує забезпечення єдиного рівня підготовки дітей, які йдуть до школи, а також удосконалення зв'язків у змісті навчання дошкільників і першокласників. Аналіз Базового компоненту дошкільної освіти, державних програм «Дитина», «Малятко», «Державного стандарту початкової освіти», «Програми середньої загальноосвітньої школи» (1 клас) доводить, що сьогодні спостерігається невідповідність у цілях дошкільного і шкільного ступенів освіти. Так метою дошкільної освіти є соціальний розвиток дитячої особистості, формування її базової культури. А визначальним завданням початкової шкільної освіти є оволодіння практичними навичками письма, читання, лічби, шкільного типу поведінки.

Виходячи із вищезазначеного, можна стверджувати, що організація навчально-виховного процесу в комплексі «школа – дитячий садок» потребує розв'язання таких суперечностей: між недостатньою розробленістю теоретико-

методичних засад навчання і виховання дітей і потребою в обґрунтуванні механізму його функціонування; тенденцією до шаблонних дій, стереотипізації діяльності й необхідністю творчих підходів до розвитку особистості; необхідністю оновлення змісту педагогічного процесу і недостатньою компетентністю педагогічних працівників, у реалізації наступності між методами навчання: в той час, як у початковій школі застосовуються проблемні методи навчання, в дитячому садку перевага надається різноманітним формам наочності та ігровим методам.

Таким чином, успішне розв'язання проблеми наступності вимагає: оновлення методологічних засад дослідницьких робіт, впровадження в життя особистісно орієнтованих технологій навчання й виховання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Також є доцільним запровадження ділового співробітництва між педагогами дошкільних закладів і вчителями початкових класів, забезпечення єдиної лінії психічного розвитку дитини-дошкільника, творча співдружність педагогів і батьків дітей.

Література:

1. Богуш А. Проблема наступності дошкільної і початкової ланок у навчально-виховному комплексі “Надія” // Зб. наук. праць: Спец. випуск / В.Кузь (гол. ред.) / А. Богуш. – К. : Наук. світ, 2002. – С.72-75.
2. Проскура О.В. Психологічна підготовка вчителя до роботи з першокласниками: Навч. посібник / О.В. Проскура. – К., 1998.
3. Савельєва С. Наступність у роботі дитсадка і школи // Початкова школа / С. Савельєва, Н. Тарапка. – 1988. – № 1. – С. 35-36.
4. Советский энциклопедический словарь / Гл. ред. А. М. Прохоров. – 4-е изд. – М. : Сов. Энциклопедия, 1989. – 1632 с.
5. Савченко О. Я. Наступність і перспектива в роботі двох перших ланок освіти // Дошкільне виховання / О.Я. Савченко. – 2000. – № 11.